

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, Décember' 9-edikén, 1828

Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Olaszország — Németország — Burkusország
Muszkaország — Törökország — A' Hartz-Mezejéről — Erdélyország —
Külömbfélék — Hirdetés

Portugallia

A' Constitutionelle jelenti Lissabonból, oct. 29-edikéről: "Duquesne francia liniahajó' Kapitánja' mérészsége'ek tulajdonították azt, hogy az admirális-Tanáts nem küldötte-ki a' kikötőből a' frantzia hajó-osztályt a' város' és vár' nem-köszöntéséért. A' Kapitány azt mondta, hogy a' kikötőt, csak saját országlovszéke' parantsolattjára hagyná ott, és hará-lónének, a' legutolsó lehetőségig fogná magát védelmezni. — A' békejelenség, nevedik a' tartományokban: constitúziós csoportok, egész a' fő-vasárnapokig terjednek: de, még-sem tudunk a' katonai munkálkodásairól, semmit. Az újjedtség oly' nagy, hogy senki a' leghibetlenebb barátjával sem mer valamit közölni. Ahhoz jönn még, hogy titkosárulások' jutalmául 5--6 száz frankot kaptak fel a' politia (másutt, 50--100 ezer Reis-t mond egy Híradó). Ez a' summa, egy olyan országban, a' hol a' nyomorúság és elvetemedétség a' legfelső fokra lépett, oly' szörnyeteg, hogy csak 5 frank már, elég volna, a' népesség' fele-részét ára bírni, hogy a' másik fele-részét árulja-el.

Nagybritannia

London, nov. 10. — Don Pedro, egy nagy Státusnak a' rioi Udvarnál meghitt Követe' magaviseletén nem igen mutatott mostanában meglegedést, mely ott, annál-inkább szembe-tünt, mivel' az

a' Diplomátikus azelőtt határtalan bizodalomban volt ezen Monárchánál, és minden magános ügybaj felett tanátsot kértek tőle. Az a' mód, a' miként D. Pedro, öttse' árulását nézi, kevés reménységet nyújt a' mi Ministereinknek, hogy a' Rio-felé útbanlévő Strangford Lordnak kezére szolgálna, küldtetése' végtárgyát elérné. Hát ha még a' portugalli újj lázadás' hira Rióba, az oda utazott Küldöttséggel együtt, meg fogott érkezni.

Fernambuco-ból, oct. 26-odikán, 32 nap alatt megerkezett hajó, Castro Primo által jött-meg az a' tudósítás is, hogy a' békesség, Brasilia és az argentinumi Köztársaság (Buenos-Ayres) között megkötött, és hogy D. Pedro, a' maga' leánya' jussait fenn fogja tartani, ötsöt megtanította és Európába jönne. Ezen hajónak nyakrafőre kellett elindulni: mert a' portugalli hajók egyáltalában letartóztattak, s ez elől futott-el. Hogy a' Tájóba bement frantzia hadihajók, nem-régiben, a' várat és várost nem köszöntöttek, nagyon feldúlták rajta az órokat a' miguelisták, és, olyan sérelmül vették azt, hogy admirális tanátsot tartottak azon kérdés felett — ha, nem kellene-é azokat elutasítani a' Tájóból. Mit végeztek, még nem tudhatni. Az öreg Királyné és D. Mig. között, még mindég nagy izetlenség uralkodik; a' D. Miguel' születése' napján, nem mutatta a'

Királyné magát.

London, nov. 11.—Bezende Marquis, az austriai tsász. Udvarnál brasíliai Minister, elment Londonból Falmouthba, a' honnan a' nov. 10-edikén induló angl. paketboottal Rio-Janeiróba akar menni. — Imperatriz fregatte, mely Európába a' portugalli ifjú Királynét hozta, sietve Terceira-szigetbe fogna menni, hogy oda, szaporító katonaságot vigyen; mely sziget még mindég reményli, hogy megmenekedhetik a' D. Mig. hódolttató próbáitól.

A' newyorki Courierban, van a' híres Lancaster Jósefnek, az Amérikaiak' nagylelkűségéhez intézett felszóllítása.— Koldus botra jutott ő, s felesége's gyermekei, betegen és haldokló-félben fekszenek Trentonban: 500 dollárért esedezik, a' magáéinak segedelmére. — A' ki nem esmérné, ez az a' fáradhatatlan, de szerentsétlen jó ember, a' ki tsere-segedelem által kezdett a' külső világon az oskolákban tanítani, de ritka helyen ragadt a' borsó a' falra. Ez a' tanításmód ab ovo módiban volt a' protestans Magyaroknál, s szokásban van most is, úgy-sóllván, mindenütt.

London, nov. 15.—Ma, a' mi' Ministereink nagy Kabinéttanácsot tartottak, melynek a' tárgya, mint tudni akarják, a' frantzia és a' mi' Kabinettünk között álló vélekedési különbség lett volna, Görögország' jövődő határ-széle-eránt.—A' mi' oportói tudósításaink, oct. 31-edikéig szóllanak. Északi Portugalliában sok a' Gerilla; de semmi nevezetes mozdítást nem tehetnek, rendkívülvaló segedelem nélkül. — Már nov. 6-odikán akarta az ifjú Királyné Donna Maria da Gloria, megérkezése-ólta legelősször, a' Királyt meglátogatni és minden készülétek meg voltak már ahhoz tetteve, hogy az ÖFge. beteges állapotja,

talán még státusi tekintetek is, azt a' fordulást tették, hogy ez az egybe-kerülés ismét továbbra halasztatott. Akkorig, nem engedi a' tisztesség (etiquette) a' Királynénak, hogy a' királyi familia' egyéb Tagjait elfogadja. Nem hihetetlen, hogy a' mai kabinet-ülés Portugalliát-is illethette. A' Lissabonba rendelt Paketbootot feltartóztatták Falmouthban, hólnapig, minthogy fontos értelmű hivatali leveleket fog vinni.

Frantziaország

A' jún. 16-odikai Ordonnance-ok, már most mindenfelé végre-hajtatnak. Előre lehetett látni, hogy a' Romában elindított diplomatikai alkudozásokkal a' Püspökök' ellenkezése nagyon veszt fontosságából, és hogy a' nagyobb többséggel tzelhoz lehetne érni. Kivéven egy-néhány Püspököt és Érseket, pl. a' toulouse-it, bayonne-it, lyonit, Chartresit, a' többi mind követték a' parantsolatot, és fogják még követni. Azomban, a' köz-tanítás Ministere meghatározta magát, a' nyakasokra-nézve, a' jún. 16-odikai Ordonnance-ot szorossan végre-hajtani, azaz, a' kis Seminariumokat az Universitas' gen. organisatiójának alávetni. A' törvények szerént, van neki szabadsága, saját bóltssége szerént, az oskolákat bezárni, ha azokban az ország' törvényei nem hajtják végre.— E' szerént már, véget ért volna a' Jesuiták' nagy históriája; és ebben is alkalmasint reményheti a' Ministerium' a' Képviselő-Kamara' helybe-hagyását.

Móreából oct. 25-ödikén indult és Toulonba nov. 3-odikán Palinure hajón érkezett levelek jelentik, hogy az által-adott mórei varak' Vezéreinek eleinte mutatgatott magok-vonogatása tsupa vakítás volt (mellyet egy szólajító frantzia Journal, már azelőtt régen kifettség volt), hogy saját életeket megmenthes-

sék, melyet a városok lakosai az ő vezérlések alatt, fenyegettek volna. A koroni, modoni és navarini Gouverneurök, a frantzia katonaság bemenetele után, még, ezeknek oltalmok alá vetették magokat. Hadji-Abdallah-t a pátrási s móreai kastély Basáját lenyakazták volna saját Tisztei, mivel a lepantoi, pat-rasi és a móreai kastélybeli, 2000 embernél több várvéd mellett, és kelletlenül több élelem s hadi szükségesekek mellett is, egy lövés nélkül által-adta ezeket a várakat. — Valamint a török Vezérek tettetik, mintha ők a Sultan büntetésétől félnének: úgy tetteti, nagyon hihetőleg, a Sultán azt, mintha az egész móreai véretlen háboru és veszteség az ő kénytelen helybe-hagyásával esett volna meg; ne-hogy ellene saját barbarussai pártot-üssenek. — Külömben, Toulonban ismét hadi-szállítvány újabb küldéséről beszélnek, újabb hajókat fogadnak, nagy hadsereghez szabott alkukat tesznek, bombákat, gojóbisokat raknak hajóikra; Tisztek és Tisztviselők is érkeztek már ide ezen új szállítványhoz.

A Mexicóból elűzetett gazdag Spanyolok nagyobb-része, Bordeauxban telepedtek-le; és tőkepénzek s foglalatosságok által, a Helység kereskedésében nagy mozgást indítottak. Egyedül a Bankosok és Pénzel-kereskedők azok, a kik itt, a kivándorlottak által nevedett sokasodás miatt, a pénz kamatját kénytelenek voltak lejjebb vinni. Egy-néhány afféle Spanyol, 12--15, kiknek a tehetségek 50--80 millióra megyen, azt mondják, rendszerént egybe-gyűlnek, olyan kereskedési foglalatosságról beszélgetnek, melyek nagy hasznot láttatnak hajtani, és annyi bizodalnok van egymáshoz, hogy minden órában készek magokat egybe-kapcsolni valami nagy dologhoz-fogásra.

A Messenger des Chambres, az újonnan gyülekezett portugallus Gerillákról így beszél: "Olyan gyengék az olyan Fejedelemségek, melyek nem törvényes jassokon állanak, hogy tsak a legkissebb tehellet is fenyegeti őket, és, nem fog-nánk rajta tsudálkozni, ha azt hallanók, hogy egy erőszakkal és árúlással felállított fejedelmisék, hasonló eszközök által fordítatna-fel — lueret paenam talionis. Az egymást érő elábbi történetek szerént, nem maradhat Portugallia tsendességben. A plymouthi Híradó 2850-re teszi a városon tartózkodó szökevény Portugallusokat; ily számos kivándorlóknak, tsak kell valamit gondolni hazájokba vissza-meneteljeokről. A Donna Mária Angliába-menetele és a békesség is Brasilia és Buenos-Ayres között, tesz valamit, és, nevelik az álló országlósékek veszedelmeit. Mi lessz a vége, még, nem mondhattjuk-meg; de hogy a krisisnek nints vége, bizonyos.

Az új kinyitása meg van már határozva, tsalhatatlannul, jan. 25-ödikére. December lefolytában szállítják össze a Kamarákat.

Egy hivatali telegraph-tudósítás jeltenti Toulonból, hogy oda a Loiret megérkezett Patrásból. — Rigny Adm. tudósít, hogy a móreai kastély (Patrás-hoz 2 mérföldnyire) megadta magát, minekutánna azon, 4 órai ágyúzás után, rést lövöldöztek; és hogy Mórea egészen ki van ürítve a Törököktől. Azt is emliti az Adm., hogy azon erősség általadásának erőltetésére, mindenik hajó egy-egy ágyúpalot állított-fel a földön.

A Gazette de France azt erősíti, kereskedő levelek után, hogy Mádridba hivatalos tudósítás érkezett azon bandák eltöröltetéséről, melyek az északi Portugallia tsendességét megháborították volna.

Páris, nov. 14. — A Courrier

français azt modja, hogy a' n'v. 4-ediki Karolynap' inneplésekorai Udvarlásoknál, Ol'ge. a' harisnyakötő' Rendét viselte, és az angl. Követet igen kegyelmesen fogadta. Sőt még azt is állíttják, hogy a' Király, Stuart Lordnak ezt mondotta volna: "Egész Európa örülhet rajta, hogy egy olyan ország' országlószeke, mint Nagybritannia, egy olyan betsületes ember' kezei közt van, mint Wellington Hertzeg.

Az utóbbi Moniteur azt mondja, hogy a' móreai frantzia hadi-szállítvány-osztályban, az a' hír kelt lábra, 's a' frantzia Journálok is felvették — az Anglusokéi pedig tele vannak vele — hogy Maison Gen. által akarná lépni az útmutatásbeli határt, melyet nem Frantziaország maga, hanem a' 3 szövetséges Hatalom' szabott a' Fővezér Maison Gen. elébe. Haszontalan szószátyaság ez, nem kell hinni, egy szót is.

Páris, n'v. 15 — Végre, tsakugyan nem annyira szomorúk mára a' gibráltári pestis-tudósítások: a' betegség hirtelen megkevesebbedett egynehány nap-ólta, nagyon szembe-tünőleg. Nyilvánvaló, hogy az elragadás' teoriája, még most gyermeki állapotjában van; és a' mi nagy-tudományu Orvosaink' tudománya, a' mint tudomány-akadémiánkban ők árulgatják Systemájokat, tsak darab-számra készített Munka. — A' múlt idők-ből fordúlt-elő egy dolog. A' Törvényszék előtt, megjelen egy 60 esztendős vak ember, Kapitány, mint tanú az ő' betsukott 18 esztendős tekergő fia mellett. Kérdvén tőlle az Előülő — mimódon vesztette el a' szemeit? azt feleli az öreg nagy e-levenséggel: midőn én egyszer a' Labedoyere Gen. megölettetését meghallottam; vér-hányás esett rám, és azon pillantattól — fogva vak vagyok. Juthat eszébe Előülő Úrnak az a' történet.

Minden Birák elhallgattak, megilletődve. — Blacas H'zg. 500 ezer frankot érő fekvő Jóságot ajándékozott a' Jesuitáknak.

Olaszország

A' Diario di Roma, azt állíttja némely magános levelek szerint, hogy a' Muszkák elvettek volna már gabonával megterhelt 20 hajót, melyek Konst-poljba akartak menni.

A' Tripolis és Napoly között megkötött bekecséghez tartozna még, a' mint hiszik, a' ragadományok' kitereléseinkivül, az, hogy az utolsó az elsőnek egy summa pénzt fog fizetni. — Egy bizonytalan hír azt mondja, hogy a' 3 közbenjáró Hatalom' Porosban egybe-gyült Követei Napolyt választották jövődó szállásoknak; mivel' innen könnyebben és hirtelenebben levelezhetnek Udvaraikkal.

Németország

Dresde-ből az a' szomorú tudósítás oszla széjjel, hogy az özvegy Királyné, Amalie Auguste Of'ge, Pfalz-Zweibrückeni szász hercegné, idvezült Maximilian József Király' testvére, megholt n'v. 15-ödikén. Született 1752-ben, és Máj. 5-ödike-ólta, 1827, özvegye amaz igen jóféle Királynak, szászországi Fridrik Augustnak.

Burkusország

Berlin, n'v. 12. — A' Constitutionelle, oct. 28- adikán, tsak a' tzikely' íróját tette-ki tzigérül, midőn Burkusország' belső és külső szerkezetéről beszéll, — minő tsinnyán érti ő az itteni dolgokat! Még az általjában tett jegyzései is, hogy a' mi' Status-tisztégünkben, a' Nagy-Fridrik' országlószeke'nek a' lelke forogna, tsak felére igaz, mert, ha bár ez a' lélek el nem alutt is, a' mit örömost megengedünk; de tsak-ugyan egy egészen más fordúlt fejül, egy olyan, mely a' mi' időnk' szerkezetének és emberének jobban megfe-

el, és a' mélyet mi egész igassággal, a' mi' szeretett mostani Királyunk' termékeny és áldással terhes, minden szabad kibontakozást elő-mozdító jámbor országlószékének esmérünk. — A' mit a' mi' ügybajunk' vezetéséről, a' tzikkeij személljes tekintetben mond, olyan sült hazugság, hogy azon, tsak nevetni lehet. — Gyaszoljuk mi itt a' meghólt Titkos-Tanátsos Thaer' Möglinben történt halálát, egy olyan emberét, ki a' köz földmívelés, 's azt illető új törvényszerzés által Burkusországban, a' legnagyobb érdemeket szerzette, bizonynyal méltó volna ó egy köz-Emlékoszlopra.

A' Rajna' vastagaról, nov. 16. — Elfarasztanak bennünket a' sok politikai szemlélődésekkel a' muszka óriási Status' nevedő hatalma felett, 's a' veszedelmek' ábrázolásával, mellyekkel még valaha onnan-felől a' többi egész Európát és az egész civilisatiót fenyegetik. — Az igaz, hogy a' muszka Birodalom' terjedtége és hatalma' kibontakozása, a' Historiákban egyedülvaló jelenet; a' földnek egy nem kis része, 50 milliónál több emberrel, engedelmeskedik egy határtalan Uralkodó' (jobb, egy Senatus') intésének. Ezen szörnyű erősereknek még, az a' tulajdona is van, hogy az ő' erőhatalmas megtámodó módjuk, ha bár rosszul esik is egyszer ki, mindég olyan megtámodhatatlan tartózkodó helylyet talál, a' hol ők egész tsendességgel újra felkészíthetik magokat: mert megszűsz, a' birodalom' belsejébe üzni őket, 's ott, meghódoltatni vagy eltörteni, nem jut többé a' legvakmerőbb bátorságnak is eszébe. (Ez a' bonni beszéd igen röviden lát. Niints könnyebb, mint Muszkaországot egészen elnyomni, ha ara kerülne a' sor. A' Prokurátor nem jól lévált a' Causát). Európa' többi Státusainak állapottja, hadakozó hajlandósá-

ga 's hadi készületei mellett, ezeknek a' részekről is jó reménységgel 's kiemellettel lehet védelem-háborút folytatni. Törökországban tapasztaljuk ezt, a' mely pedig igen méjjen alább áll Európa' nagy katonai státusainál. A' Muszkák' fontossága ugyan a' Törökök felett, kétségen kívül van: de, még a' legnagyobb iparkodás kívántatik hozzá, hogy tsak lassú, fogaukényvaló előmenetelt lehessen lehettségessé tenni. Nem is az Törökország, és éppen Törökország, azaz, egy minden európai renden kívül álló barbarus státus-lét, elme és igazodás nélkül, a' mellyel barátságban lehetne lenni, 's e' szerént, egészen szövetségesekek nélkül: mely olyan eset, a' mit akarmelyik más státusnál, tsak képzelni-se lehet. De tegyük-fél, hogy Muszkaország' hadi ereje valóban olyan fenyegetődző volna, de a' mi koránt-sints úgy, hogy sok mostani függetlenség tölté tarthatna: ezért még, nem lehetne az egész pallérozodást feltenni. Ne nezzük-tsak a' dolgot egy-kisség káprázdó szemekkel! Nem a' mindennel-köz európai pallérozodás' ösvényén mendegél-é éppen és egészen Muszkaország, 's hadad abban hatalmas lépésekkel előre? Nem fordítottak-é ott egy legfelsőbb pallérozódásra hajlandó nemzet' jól felövedezett erejét szemlatomást a' lélek' nemesítésére, mely minden tudomány' és westerség' gyakorlásában; életmód, és kereskedés' és minden póigari és társasági rendtartás' előkapaszkodtatásában a' legpallérozottabb nemzetekkel vetekedik? A' Muszkákkal, nem barbarus és idegenféle szokások, vélemények, hajlandóságok, rendtartások jönnének m-hozzánk-be, hanem, olyanok, a' míljeneknek egy részével már mitőlünk is bírnak, és velünk együtt egyesülve tovább igyekeznek pallérozódni. A' Muszkák, nem azok a' kik most 100

esztendeje voltak; valamint mi Németek-sém azok vagyunk. Az ő' elsőbb rangu fiai egy hajszállal sem állanak alább a' legpallérozottabb, legelmésőbb nemzetek' azon rangu embereinél, az Anglusokkal és Frantziákkal ugyanazon előkelőséggel ditsekedhetnek. A' népsalak könnyen megfelel Német-és Frantziaország' némely vidékin termő népnek, és Irland' s Spanyolország' Parasztjainak. A' Civilisationak, hihető, sokkal veszedelmesebb volna a' déli Európa' fanatikussainak és az egoista Britannusoknak betsapások; bár egyszer valaha 's mostan is, annyira pallérozódtak is ezek.

Muszkaoország

A' pétervári Kereskedő-Híradó, számtalan szerentsétlen példákat hord-fel, mellyeket az oct. 18-adikai szélvész, a' keleti tenger' tsaknem egész mejjékén fekvő tartományokban tett: 36 óráigolyan dühösséggel tartott az, a' millyenről senki ember nem emlékezhetik. Sok hajók és parti hadikok széjjel zúzódva vettettek a' parthoz, vagy felakadtak a' siker vízben, a' porondon. A' parti lakosok 's hajó-kalauzők (lootse) sok embert kiszabadítottak: még is temérdek Matrótz lett a' szélvész' áldozattja.

Az odessai Journal, oct. 29-odikén azt mondja, hogy 26-odikán, az anya Tsászárné' születése napján, Jussulf Basa elment a' maga' kísérelőivel együtt, 7 órakor, a' játéksziobe, melynek ő' nagyon örült. Azon kívanságnál-fogva, hogy ötet láthassák, a' nézők nagyon megszaporoáltak. — Ugyanazon nap utazott-el Pétervárra Nesselrode Vice-Kantzellárius és Heytesbury Lord, Ő' nagy-britanniai Ege' rendkívülaló Követkje.

A' Journal d' Olessa, nov. 1-séről jelent: "Új Muszkaoország' és Bessarabia' Gen. Gouverneurje Ő' Exja' javallására, helybe-hagyta Ő' Ege' a' Tsá-

szár egy oskolai Intézet' felállítását, 's méltóztatott annak szükségére a' kintstárból esztendőnként 10 ezer rubelt rendelni. Hatalom adatott ezenkívül a' Gen. Gouverneurnek, az Odessa' városa' és Bessarabia' jövedelméből 4000 rubelt felvenni; mely summát ezen Intézetre fordítsanak. Rendszabásokat tett már a' város' Tisztsége, a' mi' Eges Fejedelmünk' ezen jöltévő szándéka' végbe-vitelére. Ez az oskola hirtelen fog kapaszkodni, és, nem sokára megérjük azt, hogy a' Tolmásokra kevés szükségünk fog lenni. Régen érzik itt egy ilyen oskola' szükséges-voltát (még is ekkorig halasztották). Azt a' szörnyeteg határszél, mely Kiachtatól-fogva Kamenec-Podolsk-ig nyúlik, olyan népségek lakják, kik jobban vagy kevésbé, török nyelven beszélnek. Krim' és a' kaukasusi tartományok' mahomedanus lakosai is törökül beszélnek. Odessában jobb mód van a' keleti nyelvek tanulására, mint akárhol másutt Európában. Lehet itt eleget találni, jó Éanítókat.

Odessából, nov. 14-dikén, jelentik, hogy oda sok hajók, némelylek két, másikkok, mellyek sokkal idejébben elindultak és nagy zivatarral küszködtek, 20 nap alatt érkeztek-meg Várnából. Ez, eléggé megtáfolja azt a' Jassyból és másunnan is elterjesztett hazug hírt, mintha Várnát ismét vissza vették volna a' Törökök.

Tiflisből jelentí pedig az ott kijövő Híradó, oct. 21-edikéről, hogy azon véget-szakasztó megverettetés után, mellyet a' török hadi erőnek Akhalzikh elölt kelle szanedni, a' megverettetett sereg' megszaladt része Erzerumnak tartva széledt-el, es az ellenségek minden próba-tételei dugába dültek. Elkezdette magát Erzerumnál össze-szedni, mely a' mi' seregeinket ára indította, hogy

' kars-i Basaságba nyomúljon, a' hol oct. 17-edikéig meg is állapodtak. Akor már 6 gráduson állott a' hideg. A' él, kezdődik már ezen hegyes vidéken, 's kényszeríti a' katonaságot téli tanyára. Paskewits Gen. gondoskodott az ő' elmeokról, a' Várakban várvédeket hagyott, 's oct 17-edikén megérkezett Tiflisbe. Így tehát vége van ezen táborlásnak a' Törökök ellen Ásiában, e' följö esztendőben, mely nekünk 5 Basaságot, 6 várat és 3 erős kastélyt szerzett. A' Törökök, igen gyaníthatólag, mehezen fognak ebben a' hidegben valami nyomos dologhoz fogni; ámbar a' sopra-kale-i kastély, a' Bajasid-Basaságban, tsak 70 werstnyire (10 mérföldnyire) fekszik Erzerumhoz.

A' nagyon megsebesedett, de kiépült Mentsikoff Hsznek, ki Várna' ostromlását oly' bóltsen kezdette, a' Tsászár, nagy megelégedése' elő-adása mellett, a' Várnában nyert agyúkból egyet ajándékozott.

Sept. 7-ediken éjjel, Lebiashia és Lichanowa falukban, az Isim Kerületben, igen nagy jégessé esett, szélvesszel egyesülve. Némely darab jég egy a' rasz hosszú és vastagsága' kerülete 1 talp volt. Sok madarat agyon vert, mind a' földön, mind a' tengeren.

Törökország

Éppen most száll ide (Triestbe, nov. 12) be egy hajó, mely Alexandriából oct. 13-adikán indult-el, 's azt beszéli, hogy az Ibrahim Basa' utolsó serege 's maga, oct. 9- és 10-edikén érkeztek oda meg. Bellone és Circe francia fregatte-k és az ang. fregatte Dartmouth, és a' felfegyverkezett 2 brigg, Anna és Amelia, kísérték azokat. Már 13-adikán, Ibrahim Cairoba utazott, a' hova 10--15-nap-múlva az apja is utánna megyen. — A' candiai lázadás hovatovább terjed; a' Törökök kéntelenek

váltak a' várakba húzni magokat. — Mi lesz a' vége? semmi; ha se vízen, se földön nem megyen segedelem a' Görögökhöz.

Scutariból, oct. 28-adikán írt egy levél Anconaba, megerősíti azt, hogy a' prevesai török lakosok, minekutánna Patrás megvételéről a' Frantziák által, hírtvettek, fenyegették a' frantzia és ang. Konzulokat és házaikat. Scutariban is nagyon megmérgeződtek a' Törökök a' móreai újj történetekért, melyet az ottani Basa, Navarin' második Darabjának nevezett volna. Mondják, hogy ez a' Basa, írt volna a' jóniai szigetek' Fő-Komiszárius Lordjának; melyben ő keserű szókkal panaszkodik Anglia' magaviseletén. Hanem, itt meggyőződtek arról, hogy Anglia a' júl. 6-odikai Kötés' bevételét és végre-hajtását a' Porta által, még annál-inkább és állhatatosabban sürgeti, minél-buzgóbban kívánja, régi barátságos szerkezeteit a' Portával ismét helyre-állítani.

A' Hartzmezőről

November' eleje-ólta mindég rútszélveszek uralkodtak Silistria' vidékén, fergeteggel elgy. Itt, ilyen hideg, 8-9 grádus, nem szokott ezen idő-tájon lenni. Az efféle természeti esetekben, nem tsak bajos, hanem közel lehetetlen az ostromló munkát folytatni, 's az élelem-gyűjtés véghetetlen nehéz és költséges. Ez, és ilyenek az okai, hogy azon vár' ostromlását, annak következő idejéig félbe-szakasztják és Hirsovához mennek telelni; jó lesz megérteni, hogy a' Muszkák, némely éhhetetlenek' állítása' ellenére is, Várnában maradnak a' balszarnyokkal, Silistriánál a' jobbal, Basarsiknál pedig a' derekokkal.

Erdélyország

Abraubanya, nov. 22. — Ma, esteli 5 óra előtt 4 minutummal, ezen Banya-város' nyugoti határa felett, itt nál-

lunk esthajnalon, a' mostani időhöz-ké-
pest, a' legtisztább egen, a' felhők' or-
szágában, egy minútumig tartó durranás
esett, villámmal; miutegy 2 közönséges
mosár-ágyú' kilőtt füstje, egy helyről
keletre és nyugotra, — dél-felé, keve-
sebb, — nagy sebességgel futott egymás-
tól: földről oda nézve 's a' földhözszaba-
va, mintegy 50 ölnyre, de úszásában
tsendesedve, és a' napnyugoti fél meg
is állapotva, mind --a'— 5 gömböljleg füst,
bizonyosan napnyugoti szélről, keletnek
indult, 's 6 minutumi ezen úttjában, a'
a' maga' szép kék színét elvesztette; a'
naptól gyenge sárga felhőske lett belő-
le, mellyet még a' város felett magas-
san, elútzva is néztem. — — — — —

— Én, kő-lehullást gyanítok. Mi pe-
dig, ugyanezen jó-lelkű jámbor népnek,
azt a' tsalhatatlan hasznót jövendőjük,
hogy azon az egész vidéken, a' hol-tsak
jó termőföld van hozzá, és kivanatos idő
jár, soha bővebb termés nem volt, mint
a' ránk jövő esztendőben lessz; tsak-egy-
szer a' földet műveljék úgy meg, valamint-
tsak kívánja —semmit el nem mulatván.

K ü l ö m b f é l é k

A' puskapor' ereje' neveléséhez ta-
lált egy Anglus, Sievier Úr, olyan va-
lami készületet, mely mind egyszerű-
ségére, mind szörnyű ereje' következé-

sére-nézve, legnagyobb fontosságu, 'ne-
vezetesen a' ágyúbeli tudományban. Ez
az Úr, magába a' gojóbisba teszi a' töl-
tést, melynek tsó nem kell, hanem tsak
egy darab vas' hegyire üti azt fel (auf
den Dorn eines eisernen Klotzes), 's ez
által, a' hihetelenségig neveli a' por' e-
rejét. Így lött ő 2 löt porral, egy 14
fontos gojóbist 525 talpnyira; és, az-
után még 5 talpnyira ment a' gojóbis
a' földbe. Ugyan-olyan töltéssel, egy
18 fontos gojóbissal, lelött egy vastag
élőfát. Egy kis próbánál, egy 5 lótos
gojóbis, 2 grán porral töltve, által ment
egy fenyődeszkan, 's az után még ide 's to-
va szaladgált a' szobában, mindent rontva.

H i r d e t é s

A' Kološ-monostori Uradalom' mo-
nostori Serháza, az ehhez megkívántató
minden jó eszközökkel és épületekkel
együtt, a' Ns. Sz. K. Kološvár városa'
piattza' szegletén, és az Uradalom' Őt
falujában —lévő, szabad Serárúltatásbeli
jussok; — úgy nem különbben —

Az Uradalom' Bács, Kajántó és Bo-
gártelki Fogadóí, a' Bor és Pálinka-
árúltatásbeli jussal, e' foljó December
20-adikán, licitatio' úttján, a' többet igé-
rőnek, árendába fognak adattatni. — A'
kik a' Feltételekről előre kívánnak tu-
dósíttatni; jelenthetik magokat a' K. Mo-
nostori Uradalmi Tiszteknél.

S t á t u s p a p i r o s o k ' F o l j a m a t j a

		Ezüstpénzben					Ezüstpénzben		
Béts,	Növ.	25	26	27	London,	Növ.	13	14	15
Bank-Oblig. 1.1/2pC.		49.1/4	- 49.1/2	- 49.3/4	Consols, 3 pC.		- 87.3/8	- 86 7/8	- 87.1/4
Pengőpénz-Obl. 5pC.		95.1/4	- 95.7/16	- 95.5/8	Stocks-Prémie, Sh.		—	—	—
Roths. 1820, 100f. CP.		156.1/2	- 157. —	- 15.63/4	Brasiliai Bons		- 64 1/2	- 64.1/4	—
Partial. 1821. Ua.		—	- 125. —	—	Buenos-Ayresi		—	—	—
Bankaktia, 1000f. CP.		1093. —	- 1095.7/10	- 1093.2/5	Columbiai		- 19. —	- 19. —	- 19.1/2
Páris, Növ.		15	17	18	Mexikói		- 34. —	- 34.1/2	- 34.1/2
Consols 5 pC.		106.25	- 106.25	- 106.35	Portugalli		- 56.1/4	- 56. —	- 55.1/2
Ugyanaz 3 pC.		74.75	- 74.85	- 74.90	Muszkaországi		- 94.3/4	- 94.1/2	- 94.3/4
Bank-aktia, 2000 Fr.		—	—	—	Görögországi		- 18.1/4	- 18.1/4	- 18. —